

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Dhr. M. Eker
BEL/IOT

Telefoonnummer +31235144552
ekerm@noord-holland.nl

1 | 6

**Betreft: Antwoorden naar aanleiding van de discussienotitie van de
PvdA Noord-Holland over verdozing**

Verzenddatum

19 MEI 2021

Kenmerk

1627663/1627686

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Antwoorden naar aanleiding van de discussienotitie van de PvdA Noord-
Holland over verdozing

Inleiding

Aanleiding voor deze brief is de discussienotitie van de PvdA over verdozing, zoals besproken in de commissie Ruimte Wonen en Klimaat (RWK) van 8 februari 2021. De PvdA pleit hierin voor een 'Provinciaal kader verdozing'. GS heeft de commissie toegezegd de vragen uit de discussienota op korte termijn te beantwoorden, en voor de vragen die nu nog niet (goed) kunnen worden beantwoord aan te geven wat en welke tijd nodig is om deze vragen wel goed te kunnen beantwoorden. Voor sommige antwoorden is de provincie afhankelijk van andere partijen, waardoor de tijdsinschatting nog sterk kan veranderen. In dezelfde commissie is aangegeven dat er gesprekken zijn met gemeenten en bedrijven om te komen tot een provinciaal kader voor nieuwe vestigingen van datacenters, waarin thema's als clustering, duurzaamheid en restwarmte uitgewerkt worden. Het college heeft hierbij aangegeven dat om dit allemaal te realiseren een half jaar te kort is, maar hierbij is wel de toezegging gedaan om de commissie tussentijds te informeren over de voortgang.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

In deze brief schetsen we kort het fenomeen 'verdozing' in bredere zin. Wat wordt er verstaan onder verdozing? Waar komt het begrip vandaan? Hoe verhoudt Noord Holland zich tot de andere provincies? Aan welke beleidsterreinen raakt verdozing? In het tweede deel geven we antwoord op de vragen van de PvdA. Hierbij hebben we dankbaar gebruik gemaakt van het advies ' (X)XL-verdozing' van het College van Rijksadviseurs (CRa) uit 2019 en het advies van de PARK Steven Slabbers. Waar mogelijk gaan we specifiek in op de Noord-Hollandse situatie. In de bijlage vindt u de beantwoording van de vragen.

Verdozing algemeen

De term 'verdozing' wordt gebruikt voor het in hoog tempo verschijnen van (extreem) grote gebouwen in het landelijk gebied, met name in het afgelopen decennium. Deze 'grootverbruikers van landschap en infrastructuur' (CRa, 2019) beslaan oppervlakten van zo'n 20 tot 50 duizend vierkante meter. De 'dozen' kennen drie smaken: agrarische gebouwen (kassen en loodsen), distributiecentra en datacenters. Voor wat betreft omvang en (dus) impact op het landschap hebben ze overeenkomsten, maar in het 'waarom ze waar verschijnen' verschillen ze van elkaar.

Het begrip doos wordt gebruikt omdat de gebouwen vaak abstract zijn (met weinig details) en inwisselbaar, zich in uitstraling en schaal vaak moeizaam verhouden tot het landschap waarin ze geplaatst worden en geen 'adres' hebben; een meer uitnodigend gebouwdeel met een menselijke maat. Verdozing heeft een negatieve connotatie omdat deze eigenschappen door velen niet gewaardeerd worden, en vanwege snelheid en de omvang van de ontwikkeling van deze gebouwen. Wij begrijpen deze onvrede. Tegelijkertijd constateren we dat bij een geclusterde ontwikkeling van dozen in bijvoorbeeld haven- en industriegebieden deze eigenschappen niet, of als veel minder storend (hoeven te) worden ervaren.

De agrarische dozen zitten vooral in de glastuinbouwconcentratiegebieden en zijn meestal het gevolg van schaalvergroting in een zich ontwikkelende agrarische sector. De weerstand tegen deze dozen is daarom vaak minder dan tegen de andere. Qua duurzaamheid en watergebruik zijn daar natuurlijk ook wel wat uitdagingen, maar daar werken we ook aan onder meer via de greenports. Over agrarische bebouwing staat het volgende in de Omgevingsverordening: uitbreiding van het agrarisch bouwperceel tot 2 hectare is toegestaan en uitbreiding met meer dan 2 hectare is toegestaan indien de uitbreiding noodzakelijk is voor het agrarisch productieproces en het geen glastuinbouwbedrijf betreft. Vervolgens maakt het uit of de uitbreiding plaatsvindt in 'regulier' landelijk gebied of Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). In het BPL geldt dat een uitbreiding tot 2 hectare niet hoeft te worden getoetst aan de kernkwaliteiten, maar een uitbreiding van meer dan 2 hectare wel. Uitbreiding met meer dan 2 hectare is dus alleen mogelijk wanneer de kernkwaliteiten niet worden aangetast. En zowel in het BPL als in regulier landelijk gebied gelden voor de inpassing van de ontwikkeling ruimtelijke kwaliteitseisen zoals opgenomen in de

Omgevingsverordening (rekening houden met de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie).

De discussie lijkt zich dan ook meer toe te spitsen op distributiecentra en datacenters. In tegenstelling tot de agrarische bebouwing zijn deze ontwikkelingen niet altijd lokaal of regionaal gebonden. Ze verschijnen als gevolg van andere krachten, zoals grondprijzen, de positie ten opzichte van verzorgings- /distributiegebieden en de aanwezigheid van goede infrastructuur (weg, water, energie, digitaal). De belangrijkste motieven voor de ontwikkeling ervan zijn marktvraag, financieel rendement en werkgelegenheid. Hierdoor is er vaker minder draagvlak, zeker als de ontwikkeling ten koste gaat van agrarische gronden.

We zijn van mening dat datacenters en distributiecentra inmiddels bij onze samenleving horen. Zeker het afgelopen coronajaar is dat met het online werken en thuiswinkelen nog eens extra duidelijk geworden. Ze zijn het gevolg van een sterk veranderd consumentengedrag; in toenemende mate wordt online gekocht. De vraag lijkt dus niet 'of', maar meer 'waar en hoe' ze een plek moeten krijgen.

Omgevingsverordening

Het is goed te beseffen dat deze 'dozen' zeker niet overal in Noord-Holland geplaatst kunnen worden. Met het vaststellen van onze Omgevingsverordening is de ontwikkeling ervan in een aanzienlijk deel van de provincie uitgesloten. Datacenters en distributiecentra zijn namelijk stedelijke functies die in beginsel geen plaats kunnen krijgen in beschermd landelijk gebied (NNN, BPL, UNESCO), dat een aanzienlijk deel van Noord-Holland beslaat.

In de Omgevingsverordening is ook vastgelegd dat de provincie eisen stelt aan verplichte regionale afspraken met betrekking tot nieuwe stedelijke ontwikkelingen (Artikel 2.13 Omgevingsregeling). Voor wat betreft bedrijventerreinen gaan deze regionale afspraken over het ontwikkelen, transformeren en herstructureren van terreinen en moeten deze afspraken passen binnen de door de provincie vastgestelde behoefteraming bedrijventerreinen. Deze behoefteraming biedt een kader voor wat betreft de behoefte aan bepaalde type terreinen per regio (in een bepaalde tijdsperiode). De regionale afspraken die nu gelden betreffen de afspraken in MRA-verband (Plabeka) en afspraken per regio in Noord-Holland Noord. De regionale afspraken gaan niet in op aspecten als verschijningsvorm of ruimtelijke inpassing (wat overigens ook niet het geval is bij woningbouw). Voor het gehele (dus ook niet beschermde) landelijk gebied geldt echter evengoed de ruimtelijke kwaliteitseis in de Omgevingsverordening, zoals hiervoor al aangegeven bij de agrarische bebouwing. Daarnaast heeft de provincie andere instrumenten ter bevordering van ruimtelijke kwaliteit zoals de ARO en de PARK die ingezet kunnen worden t.b.v. de inpassing van datacenters en distributiecentra.

Datacenterstrategie

Naast de huidige regelgeving en afspraken is er behoefte ontstaan aan nader onderzoek naar de effectiviteit van de instrumenten die sturen op locatiekeuze (mede met het oog op o.a. de energie-infrastructuur, het watersysteem en de mogelijke tijdelijkheid van de functie), ruimtelijke kwaliteit en mogelijkheden voor meervoudig grondgebruik. Om een gelijk speelveld te behouden in het vestigingsklimaat willen we de vraag naar (de noodzaak van) aanvullende eisen eerst proberen te beantwoorden op landelijk en bovenregionaal niveau voordat we ons eigen beleid eventueel willen aanpassen en/of aanscherpen. Zo voorkomen we dat bedrijven/loodsen zich vestigen in gebieden met een soepeler regime.

Op dit moment participeert de provincie daarom in de 'MRA-datacenterstrategie' (onder de paraplu van Plabeka, waarin afspraken worden gemaakt over de planning en programmering van bedrijven de ruimtelijke kwaliteitseis in de Omgevingsverordening terreinen en datacenters) en een 'landelijke werkgroep verloodsing'. In deze werkgroep wordt gezocht naar gezamenlijk (d.w.z. Rijk en provincies) beleid voor XXL-loodsen, waarover bij sommigen in de Tweede Kamer de perceptie bestaat dat er sprake is van ongecontroleerde groei.

In de MRA-datacenterstrategie zullen afspraken gemaakt worden over vestigingsvoorwaarden die gemeenten in de bestemmingplannen kunnen stellen aan datacenterontwikkelingen, zoals: geclusterde ontwikkeling, landschappelijke inpassing, meervoudig grondgebruik, meerlaags-, duurzaam en circulair bouwen. Deze voorwaarden zijn afkomstig van het vastgestelde vestigingsbeleid datacenters in de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer. Ook in de Noord-Hollandse datacenterstrategie (in ontwikkeling) zullen we ingaan op deze voorwaarden. Daarbij gaat het veelal om voorwaarden die meegenomen kunnen worden in anterieure overeenkomsten. De ruimte om regulerende voorwaarden te stellen is met bestaande wet- en regelgeving rond energie, restwarmte en water beperkt. De MRA-datacenterstrategie wordt voorgelegd aan BO-MRA maar zal dan nog wel door de individuele gemeenten moeten worden vastgesteld. Om te zorgen voor een gelijk speelveld ten aanzien van datacenterontwikkeling is gemeente Hollands Kroon gevraagd aan te haken bij de MRA-datacenterstrategie. Over deze MRA-strategie worden momenteel gesprekken gevoerd met de sector en andere belanghebbenden. De provincie werkt aan een Noord-Hollandse datacenterstrategie met andere partners (gemeenten, waterschappen, de sector) waarin wij onze rol zullen bepalen. Vervolgens vindt afstemming plaats binnen de MRA met o.a. de provincie Flevoland en de gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer en Almere.

Verlooding

De landelijke werkgroep 'verlooding' komt voort uit de NOVI, waarin het Rijk in 2020 heeft aangegeven ook op landelijk niveau meer te willen sturen op de vestiging van grootschalige logistiek. Dit is opgepakt in het MIRT Programma Goederenvervoercorridors en wordt bestuurlijk behandeld in het bestuurlijk overleg (BOL)

Goederenvervoercorridors en BOL NOVI. In 2020 heeft in dit verband een onderzoek van de Stec Groep plaatsgevonden naar de ruimtelijke planning, duurzaamheid, modal shift en herstructurering van bedrijventerreinen. Op basis van dit rapport hebben de samenwerkende partijen binnen het overleg over Goederenvervoercorridors besloten om te werken aan een overkoepelende beleidslijn voor grootschalige logistieke bedrijventerreinen. De provincie werkt daarin ambtelijk mee.

Momenteel wordt een inventarisatie en analyse uitgevoerd, de zogenaamde 'fact finding', van de provinciale behoefteramingen van bedrijventerreinen met focus op grootschalige logistiek. Datacenters zijn daarin ook meegenomen, maar dit is hoofdzakelijk een Noord-Hollands en in mindere mate landelijk fenomeen. Deze inventarisatie van provinciale behoefteramingen wordt vergeleken met een eerder gemaakte landelijke behoefteraming. De onderzoekers hebben inmiddels de eerste resultaten in concept klaar en concluderen onder meer dat niet gesteld kan worden dat provincies onjuiste behoefteramingen en programmeringen voor grootschalige logistiek hebben gemaakt. In dit rapport wordt ook gekeken naar de inzet van instrumenten, al dan niet ruimtelijk, om te sturen op de ontwikkeling van grootschalige logistiek. Vanuit de werkgroep c.q. het directeurenoverleg hiervoor wordt daarna gewerkt aan het inventariseren van mogelijkheden om meer regie en grip te krijgen op het verschijnen van grote loodsen. Uiteindelijk zal een voorstel worden ingebracht in het BO-MIRT Goederenvervoercorridors (najaar 2021) en het BOL NOVI (voorjaar 2022). Gedacht wordt aan een landelijke beleidslijn of afspraken tussen Rijk en provincies.

Tot slot

Op basis van de uitkomsten van zowel de MRA-datacenterstrategie als de landelijke werkgroep 'verlooding' zullen we inventariseren of aanpassing van ons (omgevings)beleid nodig is. Waarbij in onderstaand schema is aangegeven wanneer hier input voor te verwachten is.

Lopend traject	Verwachte start/oplevering
BOT-overleg datacenters	10 mei 2021
1ste versie NH-Datacenterstrategie in de cie EFB	Sept 2021
MRA-datacenterstrategie	okt 2020 - nov 2021
Landelijke werkgroep 'verlooding' (NOVI)	voorjaar 2022
Vervolg werkgroep: landelijke beleidslijn 'verlooding'	vanaf 2022

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk